

Classification of Interrogating Defendants' Spoken and Written Discourse Markers in Courts based on McMenamin's Forensic Linguistics Framework

Vol. 14, No. 4, Tome 76
pp. 63-93
September & October
2023

Soraya Sobhani¹, Bahman Gorjian^{2*} , Khalil Mahmoudi³, & Elkhas Veysi⁴

Abstract:

This study is conducted through a descriptive classification of interrogating defendants' spoken and written discourse in courts' conversations which has been designed based on ex post facto research. Research sample included 20 cases of criminal files gathered through available sampling method from the Archived Journals of Justice. McMenamin's (2002) Hierarchy Framework of Recognition Authenticity was used to examine stylistic and syntactic markers of defendants' spoken and written discourse. Stylistic and linguistic markers make a hierarchical model that is ranging from 1 to 9 levels. This model analyzed phonological, morphological, semantic, and syntactic clues that are unique among the defendants in the court files. The patterns concerned with that hierarchical model are resemblance, consistency, and population which are recruited to discover the criminals' spoken and written documents. The implications of this study showed that the use of this framework was successful in uncovering the criminals' identification for resemblance (50 percent), consistency (30 percent), and population (20 percent). Implications of the study suggest this framework may help the interrogators, judges, and attorneys to boost the efficacy of their profession.

Keywords: Forensic linguistics, Court discourse, Criminal files, McMenamin, Stylistic/ linguistic markers

Received: 7 February 2022
Received in revised form: 5 May 2022
Accepted: 22 May 2022

¹ PhD Candidate, Department of Linguistics, Abadan branch, Islamic Azad University, Abadan, Iran

² Corresponding author, Associate Professor, Department of Linguistics, Abadan branch, Islamic Azad University, Abadan, Iran; Email: bahman.gorjian@iau.ac.ir,
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-4932-5028>

³ Assistant Professor, Department of Linguistics, Abadan branch, Islamic Azad University, Abadan, Iran

⁴ Associate Professor, Department of Linguistics, Payame Noor University, Tehran, Iran

1. Introduction

Forensic linguistics is an interdisciplinary field that deals with the scientific study of language in legal sciences. For reaching growth and dynamics, this discipline which is one of the sub-branches of applied linguistics needs the basics of theoretical linguistics in legal affairs. One of the main problems in the preparation of case documents is the analysis of the writing/speaking styles and structures of the defendants and proving their written and spoken authorship and identity in situations where it is difficult to verify and the suspects deny their handwriting or the recorded speech. In this case, forensic linguistics can help to check and prove the identity of the authors or speakers by comparing their previous and current speech and writing and using structural and stylistic markers. McMenamin (2002) proposed a hierarchical approach, which has three methods including resemblance, population, and consistency, and also several structural and stylistic discourse markers. Structural markers include grammar, use of vocabulary, the spelling of words, type of sentences, writing style (formal-informal), and so on. Phonetic markers include tone of voice, stress, repetition of words, accent, dialect, abbreviations, speaking style (formal-informal), silence, pause, ambiguity, etc. This research aims to reveal the effectiveness or ineffectiveness of the forensic linguistics approach in the classification of interrogating diagnoses through the analysis of structural and stylistic discourse markers in the speech and writing of suspects .

The research questions address McMenamin's approach to the article which is examining the documents and identifying defendants' written and spoken identities as follows:

1 .To what extent does McMenamin's (2002) approach to identifying a hierarchy of defendants' written and spoken authenticity help in the recognition of the written and spoken authorship in courts?

2 .What are the differences between the effect of resemblance, population, and consistency methods of identifying hierarchy on defendants' written and spoken authenticity recognition?

2. Background

In this article, descriptive analysis has been used to determine defendants' written and spoken authorship in forensic linguistics based on McMenamin's (2002) stylistic and structural approach. McMenamin listed three characteristics of stylistic-structural markers in language. The first one is the standard language or norm-referenced which is prescriptive. It means what the linguistic structures should be as standard norms. The second one is the change from the standard norms; however, the utterance is understandable. In other words, there is a change in the grammatical structure. The third one addresses the deviation from the standard norms and the utterance is rarely used in society or it belongs to a specific group or individuals .

Several scholars have used interrogations in legal courts and their relationship with language variations of speech/writing patterns of the defendants (Asiai & Noorbakhsh, 2014; Razovian & Jalili Doab, 2016; Najafi & Haghbin, 2019; Monsefi, 2012). Ainsworth (1993) examined the analysis of legal cases with linguistic descriptions and proposed the description of the language used by interrogators, suspects, and witnesses in the interrogation processes from the perspective of forensic linguistic domains. He has examined the way of language control and mentioned several points worthy of attention in this regard.

McMenamin (2002) focuses on the structures and styles of court discourse and classifies them into spoken and written discourse. Each discourse type includes variations of styles (speech/writing style) and structures (speech/writing grammar). These two are connected and form a continuum. McMenamin's hierarchical approach can be used to identify the markers that determine the defendants' spoken/written identity. In this approach, step-by-step determining the similarity or dissimilarity of the writings or statements of the suspect is matched with the writings or statements in their written or spoken records. This hierarchy starts from levels 1 to 3 (non-matching and definite identification) the person is removed from the list of suspects. This

investigation continues from level 4 onwards until 9 (matching writing or speech and determining the identity of the accused). In this approach, intermediate levels (4 and 5) lead to information that the identification of suspected authors or speakers is done with 50% certainty and requires further investigation. Therefore, spoken/written documentation in the higher ranks leads to the identification of the identity of the suspect with almost certainty.

Innovation of the present study can be regarded as the gap in the research literature concerned with the lack of forensic research in identifying the authorship of the defendants with a scientific approach. Therefore, the present research has evaluated methods of resemblance, consistency, and population in identifying defendants via McMenamin's (2002) hierarchical identification approach. In these methods, the handwriting or audio files are matched with the previous records produced by suspects; and their degree of similarity or difference is checked from levels 1 to 9. Each level shows the degree of proximity of the suspect to determine the point of certainty.

3. Methodology

The current study examined twenty criminal cases such as signature forgery, text message/letter forgery, fake suicide letters, threatening text messages/letters, threatening audio/telephone files, or telephone harassment. The pool of data was gathered in the form of available samples from the archives of the Legal Journal of Justice between the years 2016 and 2021. These incidents happened in different provinces of Iran. To achieve a correct analysis of the writing style, all stylistic markers are identified in these texts. Then, the identification of the written and spoken identity of the defendants was investigated and analyzed based on McMenamin's (2002) framework with three analytical models of resemblance, population, and consistency .

The research method was a descriptive-analytical type, which analyzed the records of the cases in the past. Then, the identification of the written and spoken markers was analyzed based on McMenamin's (2002) approach with

three analytical models' resemblance, consistency, and population.

4 .Results and Conclusion

The results of the research showed that 80% of the investigated cases (i.e., 16 cases out of 20) carried out the principles of identity recognition based on McMenamin (2002). The framework was successful in recognizing the identity of the defendants. Moreover, findings showed that the use of this framework uncovered the criminals' identification for resemblance (50 percent), consistency (30 percent), and population (20 percent). Implications of the study suggest this framework is a help for interrogators, judges, and attorneys to boost the efficacy of their profession .

The investigation of the classification of verbal and written recognition of criminals showed that court experts or linguists were able to identify the spoken/written identity of criminals with high certainty. In McMenamin's hierarchical method, the similarity method took the highest percentage, because this method is one of the simplest methods to discover the comparison of phonetic and written markers. In the 20 investigated cases, there were more signature and text message forgery cases than the rest of the crimes.

دوماهنامه بین‌المللی

۱۴، ش ۴ (پیاپی ۷۶)، مهر و آبان ۱۴۰۲، صص ۶۳-۹۳

مقاله پژوهشی

<http://dorl.net/dor/20.1001.1.23223081.1401.0.0.164.6>

طبقه‌بندی تشخیص‌های بازپرسی با کمک نشانگرهای ساختاری و سبکی مکالمات دادگاه در چارچوب زبان‌شناسی حقوقی مک منامین

ثریا سبهبانی^۱، بهمن گرجیان^{۲*}، خلیل محمودی^۳، الخاص ویسی^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه زبان‌شناسی، واحد آبادان، دانشگاه آزاد اسلامی، آبادان، ایران.

۲. دانشیار گروه زبان‌شناسی، واحد آبادان، دانشگاه آزاد اسلامی، آبادان ایران

۳. استادیار گروه زبان‌شناسی، واحد آبادان، دانشگاه آزاد اسلامی، آبادان، ایران.

۴. دانشیار گروه زبان‌شناسی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۰۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۱۸

چکیده

بررسی طبقه‌بندی ساختاری/سبک نوشتاری/گفتاری متهم جهت تنظیم مستندات پرونده جهت دادرسی از امور اولیه دادگاه در تنظیم پرونده از منظر زبان‌شناسی حقوقی است. این امر جهت بررسی هویت نگارنده/گوینده در جایی ضرورت دارد که متهم شواهد کلامی/گفتاری خویش را انکار می‌کند. با گسترش وسایل ارتباط جمعی به صورت گفتاری/نوشتاری و پیچیده‌تر شدن ارتباطات مجازی در جامعه، حضور زبان‌شناسی حقوقی در بررسی مستندات گفتارمانی دادگاه اجتناب‌ناپذیر است. بنابراین زبان‌شناس حقوقی یا حداقل بازپرس آگاه از مسائل زبان‌شناسی حقوقی می‌تواند با روش‌های زبان‌شناسی متقن ثابت کند که نگارنده/گوینده کیست. این تحقیق با استفاده از چارچوب نظری مک منامین (2002) و با روش توصیفی - تحلیلی به بررسی شواهدی از بیست پرونده کیفری از آرشیو مجله حقوقی دادگستری به روش در دسترس پرداخته است. عملکرد زبان‌شناسی کارشناسان حقوقی پرونده‌ها در شناسایی هویت گفتاری/نوشتاری متهمان از طریق این رویکرد در سه روش مشابهت، جمعیت و ثبات بررسی شد. نتایج نشان داد که نشانگرهای ساختاری/سبکی در مکالمات دادگاه توانسته بود به شناسایی هویت نوشتاری/گفتاری مجرمان کمک کند. در تحلیل این روش‌ها مشخص شد که روش مشابهت (۵۰ درصد) بیش از روش‌های ثبات (۳۰ درصد) و جمعیت (۲۰ درصد) در شناسایی هویت گفتاری/نوشتاری متهمان

مؤثر بود. بنابراین مشارکت زبان‌شناسان، کارشناسان حقوقی و یا بازپرسان در کنار سایر ضابطان دادگاه در تهیه مستندات پرونده ضروری می‌نماید.

واژه‌های کلیدی: گفتمان دادگاه، پرونده کیفری، زبان‌شناسی حقوقی، مک منامین، نشانگرهای ساختاری/سبکی.

۱. مقدمه

زبان‌شناسی حقوقی^۱ در میان رشته‌های علوم انسانی، حوزه‌ای میان‌رشته‌ای است که به مطالعه علمی زبان در علوم حقوقی می‌پردازد. این حوزه از رشته‌های زبان‌شناسی کاربردی^۲ است که در مسیر رشد و پویایی خود، به میانی زبان‌شناسی نظری در امور حقوقی نیازمند است. یکی از مشکلات اصلی در تهیه مستندات پرونده، تحلیل ساختار و سبک نوشتاری/گفتاری متهمان و اثبات هویت نوشتاری و گفتاری مظنونان در شرایطی است که احراز آن دشوار باشد و مظنونان دست‌نوشته یا گفتار ضبط‌شده را انکار کنند. در این حالت زبان‌شناسی حقوقی می‌تواند از طریق مقایسه گفتار و نوشتار قبلی و کنونی آن‌ها و با استفاده از نشانگرهای ساختاری و سبکی به بررسی و اثبات هویت نویسنده یا گوینده کمک کند. نشانگرهای ساختاری شامل دستور زبان، کاربرد واژگان، املا، کلمات، نوع جملات، سبک نوشتاری (رسمی - غیررسمی) و غیره است. نشانگرهای آوایی عبارت از آهنگ صدا، تکیه صدا، تکرار واژگان، لهجه، گویش، مخفف‌سازی، سبک گفتاری (رسمی - غیررسمی)، سکوت، وقفه، ابهام‌گویی و غیره است.

در این پژوهش تحلیلی - توصیفی، رویکرد سلسله‌مراتبی مک منامین (2002) که دارای سه روش شباهت^۳، جمعیت^۴ و ثبات^۵ است در بررسی پرونده‌های موجود استفاده شده است. هدف این تحقیق پاسخ به دو سؤال این پژوهش است که رویکرد زبان‌شناسی حقوقی فوق چه کمکی در طبقه‌بندی تشخیص‌های بازپرسی پرونده‌های مظنونان از طریق تحلیل نشانگرهای ساختاری و سبکی می‌کند و کدام روش این رویکرد بیشترین فراوانی را دارد. در این رویکرد روش شباهت به مشابهت ساختار یا سبک گفتاری یا نوشتاری متهم با آثار گذشته وی و شناسایی فرد به‌عنوان متهم اشاره دارد. در این خصوص، دست‌خط یا فایل صوتی با نمونه‌های

قبل از مطابقت و درجه شباهت یا تفاوت آن‌ها بررسی می‌شود. روش جمعیت، جمع کردن مظنونان و شناسایی متهم از میان آنان است. افراد یکی یکی از لیست خارج شده تا فرد اصلی که گفتمان را انجام داده باقی بماند و به عنوان متهم را از میان آن جمعیت شناسایی شود. روش سوم یعنی ثبات به بررسی موارد نوشته شده یا بیان شده از متهم اقدام و اگر در این موارد ثبات و یکدستی بود آن را منتسب به متهم قلمداد می‌کنند. در هر کدام از این سه روش درجات ۱ تا ۹ وجود دارد که با دلایل مستند می‌توان قضاوت کرد که مظنون در کدام سطح قرار دارد. ارتکاب در سطوح پایین‌تر (۱ تا ۳) با احتمال کم‌تر و سطوح بالاتر (۶ تا ۹) با احتمال بیشتر انجام گفتار/نوشتار از سوی متهم می‌رود. درجات میانی (۴ و ۵) بین احتمال و عدم احتمال قرار دارد. جدول ۱ این رویکرد را نشان داده است. ضمناً جزئیات پرونده‌ها در جدول ۲ آمده است. سؤالات و فرضیه‌های این پژوهش با توجه به رویکرد مقاله در بررسی مستندات و شناسایی هویت نوشتاری و گفتاری مظنونان به شرح زیر است:

۱. رویکرد سلسله‌مراتبی مک منامین تا چه اندازه در تشخیص هویت نوشتاری و گفتاری مظنونان در دادگاه کمک می‌کند؟
۲. چه تفاوتی بین عملکرد روش‌های شباهت، ثبات و جمعیت در رویکرد سلسله‌مراتبی مک منامین (۲۰۰۲) وجود دارد؟
- بر اساس این دو سؤال پژوهش دو فرضیه یک‌سویه شکل می‌گیرد که عبارت هستند از:
۱. رویکرد زبان‌شناسی حقوقی فوق در تشخیص هویت گفتاری و نوشتاری مظنونان کمک می‌کند.
۲. سه روش این رویکرد از نظر بیشترین فراوانی تفاوت معناداری دارند.

۲. پیشینه تحقیق

زبان‌شناسی حقوقی بر این موضوع تأکید دارد که زبان احکام قانونی و شکایت‌نامه‌های مراجعه کنندگان به محاکم دادرسی باید واضح، مختصر و قابل فهم باشد. شاید زیربنای این حوزه به کتاب ملینکف^۱ در سال ۱۹۶۳ برگردد که وی دو اصل ایجاز و شفافیت را در قانون مطرح کرد که بعدها تا سادگی زبان قانون، سیاست‌های بیمه و ادبیات مصرف‌کننده بسط یافت.

از نظر مکمنامین (2002)، زبان‌شناسی حقوقی، به‌طور هم‌زمان سه جنبهٔ مجزا از توصیف آوایی، یعنی اکوستیک^۱، شنیداری^۲، و تولیدی^۳ را در تجزیه و تحلیل گفتار دربر می‌گیرد. در آواشناسی شنیداری از شیوه‌های تحلیل شنیداری جهت تشخیص صدای مجرمان استفاده می‌شود. مواردی چون تقلید صدا، تغییر لهجه و شناسایی ویژگی‌های صدای مجرمان از قبیل تداخل زبان مادری، لهجهٔ فردی و گویش مربوط به یک منطقه در این حوزه بررسی می‌شود. آواشناسی اکوستیک به‌منظور تشخیص و تعیین هویت گفتاری مجرمان، ویژگی‌های فیزیکی صدای آنان را با استفاده از شیوه‌های اکوستیک^۴ و توسط ابزارهای اندازه‌گیری، مانند طیف نگار صوتی^۵، تجزیه و تحلیل می‌کند (آقاگل‌زاده، ۱۳۸۴؛ عباس‌زاده و همکاران، ۱۳۹۹). بخش عمدهٔ مطالعات تحلیل اکوستیک در آواشناسی حقوقی^۶ به شناسایی مجرم می‌پردازد، اما مطالعات زیادی نیز در این حوزه به منظور شناسایی خصوصیات فردی گوینده، مانند قد و وزن، تعیین طبقهٔ اجتماعی و یا جغرافیایی متعلق به زبان، تغییر لهجه و صدا، اثر سن بر گفتار و جنبه‌های تخصصی الگوهای گفتاری، صورت پذیرفته است (آقاگل‌زاده، ۱۳۹۴؛ زائری و همکاران، ۱۳۹۶؛ عباس‌زاده و همکاران، ۱۳۹۹؛ مومنی، ۱۳۸۹).

مطالعات زیادی در باب بازجویی در محاکم حقوقی و ارتباط آن با زبان به‌کار رفته که به رشتهٔ تحریر درآمده که به شناسایی الگوهای گفتاری/نوشتاری متهمان منجر شده است (آسیایی و نوربخش، ۱۳۹۴؛ رضویان و جلیلی دوآب، ۱۳۹۶؛ نجفی و حق‌بین، ۱۳۹۹؛ Monsefi, 2012). آینس ورث (1993) واکاوی پرونده‌های حقوقی را با توصیفات زبان شناسی بررسی کرد و توصیف زبان به‌کار رفته از سوی بازجویان، مظنونان و شهود در فرایند بازجویی را از منظر حوزه‌های زبانی مطرح کرد. او شیوهٔ کنترل زبان را در شهود بررسی و چندین نکته در خور توجه را در این رابطه ذکر کرده است.

حوزهٔ مطالعاتی دیگر که مرتبط با زبان و مسائل حقوقی است، به موضوع تعصب و یا سوء استفادهٔ کلامی می‌پردازد که توسط برخی پژوهشگران (Delattre & Schofield, 1996; Cho, 2001) انجام گرفته است. تحقیقات دیگری نیز صورت گرفته است که کم‌تر به موضوع تئوری‌های زبانی در دادگاه مرتبط می‌شود. برای مثال، یزچک^۷ (1987)، مسائلی را

در باب بازجویی‌های پلیس بررسی کرده است. این پژوهشگر، شخصیت‌های افراد بازجوشونده را در انواع «شاکی»، «مطلع»، «مشکوک»، «ظفره‌رو»، «پیش‌ان‌فکر» و درنهایت «مجرم» فهرست کرده است. او «مجرمان» را نیز به دو دسته «مجرمان جامعه‌سستیز» و «مجرمان روانی» تقسیم کرده است. تقسیماتی اینچنینی و توصیفات آن، علاوه بر اینکه می‌تواند راهنمای مفیدی برای افراد غیرمتخصص در انواع تحلیل‌های حقوقی به‌شمار رود، در عین حال می‌تواند نشان‌دهنده دقت بیشتر در کار باشد و از لحاظ تجربی، تمایزات رفتاری قابل مشاهده‌تری را ایجاد نماید (دهقان و حیدری، ۱۳۹۷).

با توجه به مطالعات موجود در پیشینه پژوهش، مشخص شد که در زمینه شناسایی هویت متهمان با رویکردی علمی، تحقیقی توصیفی - تحلیلی تاکنون انجام نگرفته است. بنابراین، پژوهش حاضر با استفاده از رویکرد شناسایی هویت سلسله‌مراتبی مک منامین (2002)، سه روش شباهت، ثبات و جمعیت را در شناسایی متهمان بررسی کرده است. در این روش‌ها، دست‌خط یا فایل صوتی با نمونه‌های قبلی مظنون مطابقت و درجه شباهت یا تفاوت آن‌ها از درجه ۱ تا ۹ بررسی می‌شود و نشان می‌دهد مظنون در کدام سطح قرار دارد.

۳. چارچوب نظری

در این مقاله اصول توصیفی و تحلیلی تعیین هویت نوشتاری و گفتاری در زبان‌شناسی حقوقی با استفاده از رویکرد سبکی - کلامی مک منامین (2002) تجزیه و تحلیل شده است. رویکرد اصلی مقاله بررسی پرونده‌هایی از دادگاه است که در آن‌ها از نشانگرهای سبکی و ساختاری در شناسایی متهمان استفاده شده است. به منظور دستیابی به یک تحلیل درست از سبک نوشتاری، تمام نشانگرهای سبکی در این متون مشخص می‌شوند. در این رویکرد، مک منامین (2002) نشانگرهای سبکی - کلامی را در مطالعات سبک‌شناسی زبان طبقه‌بندی کرده و برای آن‌ها سه ویژگی را می‌شمارد که عبارت هستند از کلام معیار یا هنجار (به بازار می‌روم) که تجویزی است؛ یعنی آنچه که باید باشد. سپس تغییر از کلام معیار در سبک فردی (به بازار می‌روم) که تغییر در ساختار دستوری است و نوع سوم، انحراف از کلام معیار است که کاربرد کمی در اجتماع دارد و متعلق به گروه خاص است یا جنبه فردی دارد، مثلاً جمله «مرم بازار»، که نمونه‌ای از گویش مشهدی است که جنبه اجتماعی دارد. در جنبه

فردی تکیه کلام را می‌توان مثال زد. مثلاً عباراتی نظیر «متوجه ای؟» یا «در واقع» که در گفتار و نوشتار فرد ممکن است بسامد داشته باشد. این سه ویژگی در نشانگرهای سبکی - کلامی در گفتار و نوشتار فردی^۱ یا اجتماعی^۲ نویسنده یا گوینده قابل مشاهده است.

۱-۳. نشانگرهای نوشتاری

مک منامین (2002, p.229)، ده مورد از این نشانگرهای سبکی نوشتاری مظنونان را معرفی می‌کند. این نشانگرها با تغییراتی در ادامه آمده است:

۱. قالب‌بندی متن: برای مثال، توجه به عواملی چون صفحه‌آرایی، جایگاه شماره صفحه، شیوه تاریخ‌نویسی، پاراگراف‌بندی، حاشیه‌ها، اندازه قلم، برجسته‌سازی، خط‌کشی زیر واژگان و غیره را می‌توان مد نظر قرار داد.

۲. اعداد و نمادها: برای مثال می‌توان به شکل ریاضی و یا حروفی اعداد در متن، شیوه نگارش (فتاحی‌پور، ۱۳۹۵)، شماره‌های تلفن، مبالغ پول، چگونگی استفاده از علائم و نمادهای ریاضی مثل «مساوی» و مانند آن اشاره کرد.

۳. اختصارات: برای مثال می‌توان نوع اختصارنویسی نوع خاصی از واژگان معمولی (مثل فک به جای فکر)، استفاده از نوع خاصی از اختصارنویسی در واژگان خطابی (مثل آی به جای آقای) را نام برد.

۴. علائم نشانه‌گذاری: برای مثال می‌توان به شرایط استفاده از ویرگول، نقطه، نقطه ویرگول، دو نقطه، علامت تعجب، علامت سؤال، خط فاصله، سه نقطه، ممیز، گیومه، آپوستروف، پرانتز و غیره توجه کرد.

۵. شیوه املانویسی: مثلاً، جدا نوشتن کلمات مرکب، ترکیب کلمات جدا، اشتباه در نگارش کلمات هم‌آوا (مثل خوار و خار)، استفاده نامناسب از بعضی حروف (مثل کاربرد ظ به جای ض در انضباط به جای انضباط)، حذف حرف ناملفوظ پایانی و میانی یا جابه‌جایی حرف (مثل بشخ به جای بخش یا نیومد به جای نیامد) را می‌توان نام برد. کشیدگی، فاصله‌نویسی حروف و اغلاط املائی: برای مثال، بررسی موارد استفاده از حروف کشیده (مثلاً واژه میز را ساده یا با ی کشیده) و فاصله‌نویسی (مثلاً او رفت با فاصله کمتر یا بیشتر از حد معمول بین

واژگان او و رفت). استفاده بیش از اندازه از یک کلمه می‌تواند به تشخیص سبک نویسنده، کمک شایانی داشته باشد.

۶. واژه‌سازی: برای مثال می‌توان از خفن به جای جالب یا میخ شدن (چسبیدن) و آویزان شدن (سربار) اشاره داشت.

۷. نحو: برای مثال، توجه به ساختار جمله (کوتاه یا بلند)، استفاده از جملات درونی، جایگاه قید در جمله، چگونگی جملات امری و سؤالی، مطابقت فاعل و فعل، و موارد اینچنین را می‌توان مد نظر قرار داد. جملات کوتاه و یا طولانی یکی از نشانگرهای نحوی مهم است.

۸. نوع کلام: مثلاً شیوه به‌کارگیری عبارات آغازین کلام، شیوه استفاده از عبارات نتیجه‌گیری، توالی تغییرات زمان فعل، نوع مرتب کردن ایده‌ها، استفاده از اعداد ترتیبی (اولاً، نخست، اولین)، استفاده و یا عدم استفاده از پاراگراف کوتاه، استفاده از درخواست‌ها به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم، و مواردی از این دست می‌تواند نمایانگر سبک خاصی از نویسندگی باشد.

۹. اشتباهات و تصحیح در متن: وجود تصحیح مشابه بین نوشته‌های بی‌هویت و نوشته‌های معین افراد، توجه به نوع افزوده‌های متنی به منظور تصحیح، شکل تاپی غیرمعارف برخی واژگان، تکرار متوالی بعضی واژگان، استفاده از نمادهای اشتباه و غیره. می‌تواند در تشخیص نوع سبک مفید باشد.

۱۰. واژگان و عبارات پربسامد: نویسندگان معمولاً از برخی واژگان و عبارات و یا حتی اصطلاحات و کنایه‌های زبانی (مثلاً فلان یا یارو) در کلام یا نوشتار خود بیشتر بهره می‌برند. شناسایی این موارد و گاهی در صورت تکرار مداوم آن، محاسبه بسامد وقوع آن با استفاده از نرم‌افزار فراوانی واژگان^۱ می‌تواند در شناسایی سبک نویسنده مفید و کارگشا باشد.

۲-۳. نشانگرهای گفتاری

مک منامین (2002, pp.325-345) براساس نشانگرهای سبکی - کلامی، هویت گفتاری متهم در موارد زیر با تغییراتی دسته‌بندی می‌کند:

۱. شباهت آوایی (آهنگ کلام، مکث، تکیه روی کلمات یا جملات، کشیدگی یا کوتاهی

هجاها)؛

۲. توضیح طولانی (حرافی) یا کوتاه (ندادن اطلاعات)؛

۳. لهجه، گویش، زبان (سدهی، اصفهانی، فارسی معیار)؛

۴. زبان رسمی یا غیر رسمی (بفرمایید، بگو)؛

۵. واژگان تخصصی یا عام (نوع کلمات از نظر فنی و تخصصی) مثلاً نوع کلام پزشکان در مقایسه با مردم عادی؛

۶. شیوه (سبک) بیان (آشتی‌جویانه، خصمانه، بی‌ادبانه، مودبانه، گمراه‌کننده، و نامربوط به موضوع)؛

۷. تکرار کلمات یا عبارات خاص و کلیشه‌ای (مثلاً یارو، فلان‌شده، متوجه‌ای، آدم‌فروش، معذرت می‌خوام، در واقع و غیره).

۳-۳. رویکرد سلسله‌مراتبی مک منامین

بنابر موارد فوق، می‌توان ساختار و سبک گفت‌وگو دادگاه را به دو گروه گفتاری و نوشتاری تقسیم کرد. هر گروه شامل سبک (شیوه گفتار/نوشتار) و ساختار (دستور زبان گفتار/نوشتار) است. این دو پیوستگی با هم دارند و یک پیوستار را تشکیل می‌دهند. در هر دو گروه می‌توان از رویکرد سلسله‌مراتبی مک منامین در شناسایی هویت گفتاری/نوشتاری متهمان استفاده کرد. در این رویکرد، مرحله به مرحله تعیین شباهت و یا عدم شباهت نوشته‌ها یا گفته‌های افراد مظنون با نوشته یا گفته‌های موجود در سوابق نوشتاری یا گفتاری آن‌ها مطابقت داده می‌شود و از سطح ۱ تا ۳ (عدم تطابق و شناخت هویت قطعی) موجب حذف فرد از لیست مظنونان می‌شود. از سطح ۴ به بعد تا مرحله ۹ (تطابق نوشتار یا گفتار و تعیین هویت متهم) این بررسی ادامه دارد. در این رویکرد، سطوح میانی (۴ و ۵) به اطلاعاتی منجر است که شناسایی نویسندگان یا گویندگان مظنون با ۵۰ درصد یقین انجام می‌شود و نیازمند بررسی بیشتر است. بنابراین مستندات گفتاری/نوشتاری در ردیف‌های بالاتر شناسایی هویت قریب به یقین مظنون را به دنبال دارد. به این امر در جدول ۱ اشاره شده است.

جدول ۱: رویکرد سلسله‌مراتبی تشخیص نوشتاری/گفتاری متهم

(برگرفته از McMenamin, 2002, p. 325)

Table 1: Approach to defendants' hierarchy of written and spoken authenticity recognition (Adapted from McMenamin, 2002, p. 325)

درجه احتمال (سطح)	نتیجه تشخیص هویت متهم
۹	این فرد حتماً نویسنده /گوینده مطلب شناسایی شد.
۸	به احتمال قوی، نویسنده/گوینده این فرد است.
۷	تقریباً احتمال دارد که نویسنده/گوینده متن یا گفتار همان متهم باشد.
۶	نشانه‌هایی در گفتار یا نوشتار به دست آمده از مظنون وجود دارد که با امکان قوی او متهم است.
۵	نشانه‌هایی در گفتار یا نوشتار به دست آمده از مظنون وجود دارد که امکان دارد که او متهم باشد.
۴	نشانه‌هایی در گفتار یا نوشتار قبلی به دست آمده از مظنون وجود دارد که تا اندازه‌ای مستندات اخیر همخوانی دارد.
۳	احتمال کمی وجود دارد که نویسنده/گوینده این فرد باشد.
۲	این فرد نویسنده/گوینده مطلب/موضوع نیست.
۱	به احتمال قوی، نویسنده/گوینده این فرد نیست.

جدول ۱ نشان می‌دهد که هویت نوشتاری افراد مظنون در طی سطوح ۱ تا ۹ قابل بررسی است. این پیوستار از سطح ۱ «این فرد نویسنده/گوینده مطلب نیست» تا ۹ «این فرد، به‌عنوان نویسنده/گوینده مطلب شناسایی شد» ادامه دارد و نشان از آن است که قدم به قدم درصد احتمال شناسایی هویت بالا می‌رود، به طوری که از سطح ۱ عدم امکان نویسندگی/گویندگی تا سطح ۹ شناسایی هویت نویسنده کامل می‌شود.

در سطح شماره یک تعداد مظنونان (روش جمعیت) زیاد است و به تدریج با کنار گذاشتن گفتار/نوشتار این افراد در اثر مشابهت یابی (روش مشابهت) در سطوح بالاتر از لحاظ عدم تطابق (روش ثبات) مستندات مظنونان با گفتار یا نوشتار قبلی آن‌ها، تعداد آن‌ها کمتر می‌شود. این مراحل با سه روش شباهت، جمعیت و ثبات از سطح ۱ تا ۹ ادامه دارد تا تمام نشانگرهای نوشتاری/گفتاری با نشانگرهای نوشتاری/گفتاری قبلی از مظنونان مطابقت کامل

پیدا کند. سطوح ۴ و ۵ حد وسط این رویکرد است و آنجاست که دلایل متقن و قانع‌کننده هنوز به دست نیامده است. آنگاه که به سطح شماره ۹ رسیدیم، هویت نوشتاری/گفتاری مظلونان کاملاً مشخص می‌شود. حتی می‌توان برای هر سطح شماره ۱ تا ۹، ۱۰ درصد را در نظر گرفت که آخرین شماره ۹۰ درصد از امکان قطعی شناسایی مجرم را نشان می‌دهد. در هر مرحله امکان حذف فرد مظلون از فهرست مظلونان وجود دارد. اگر سبک نوشتاری یا گفتاری فرد تا سطح ۹ ادامه پیدا کند، هویت فرد محرز می‌شود.

دو راه عمده در شناسایی صاحب اثر وجود دارد. یکی از طریق روش سبک‌شناسی^۱ حقوقی است که تعیین می‌کند شیوه نوشتار/گفتار موجود چه ارتباطی با هویت نویسنده/گوینده مظلون دارد و دیگری روش ساختاری یا نحوی^۲ است که عبارات و جملات متهم را از لحاظ دستوری تجزیه و تحلیل می‌کند.

۴-۳. سبک‌شناسی حقوقی

به‌طور کل سبک‌شناسی حقوقی^۲، مطالعه علمی الگوهای شیوه نوشتار/گفتار مظلونان است. هدف از این حوزه، توصیف و تشخیص ویژگی‌های زبانی گفتاری یا نوشتاری مظلون است که موجب شناسایی هویت گفتاری/نوشتاری وی می‌شود (Ainsworth, 1993). بنابراین می‌توان با مقایسه آثار گفتمانی کنونی و مطابقت آن‌ها با آثار قبلی مظلون هویت وی را مشخص کرد. از این علم می‌توان در تجزیه و تحلیل متون نوشتاری (مانند امضا، نامه، گزارش، پیامک و غیره) یا فایل‌های گفتاری (مثل مکالمات تلفنی، صدای ضبط‌شده، پیامک‌های صوتی و غیره) استفاده کرد (فتاحی‌پور، ۱۳۹۵). طبق این اصل، هیچ دو نویسنده‌ای/گوینده‌ای در یک زبان دقیقاً به یک شیوه یکسان نمی‌نویسند یا صحبت نمی‌کنند.

۵-۳. سبک عام و خاص

سبک فردی در نوشتار/گفتار، در شیوه ایجاد ارتباط مفهوم‌سازی شده و بازنمون می‌شود و در طول زندگی فرد شکل می‌گیرد. یک زبان، به صورت هم زمان، به وسیله تمام گویشوران آن فرا گرفته می‌شود، ولی به صورت منحصربه‌فرد نیز توسط آنان مورد استفاده قرار

می‌گیرد. در این صورت الگوهای سبکی عام مخصوص یک منطقه و یا افراد گروهی خاص (مثلاً گویش محلی) در جامعه است، ولی در سبک خاص فردی نیز دارای الگوهای منحصربه‌خویش است. مثلاً کاربرد واژگان خاص معنادار در آن گویش (مانند دوا به جای مواد مخدر یا ساختن/لول شدن به جای سرحال آمدن) است. در این صورت می‌توان سبک فردی را از سبک عام یا اجتماعی جدا کرد. تکیه کلام افراد نیز می‌تواند سبک خاص باشد. مانند تکیه کلام برخی افراد به جای «فهمیدی؟» به صورت عادت و تکراری می‌گویند (افتادی؟) یا (گرفتی؟) می‌تواند سبک فردی یا خاص تلقی شود. همین امر در نوشتار نیز صادق است. قاضی: آقای..... شما متهم به خسارت وارده به آقای..... هستید. چه دفاعی دارید؟ متهم با لهجه اصفهانی (سبک عام): مثلاً آمدم کار خیر کنم. مثلاً آدم خوبی‌ام. ولی مثلاً می‌شه... (تکرار «مثلاً» سبک خاص).

۳-۶. روش ساختاری یا نحوی

به‌کارگیری واژگان یا ساختارهای یکنواخت توسط یک گوینده/نویسنده در آثار وی بازنمایی می‌شود و بر اثر به‌کارگیری همیشگی به صورت کلیشه و سبک فردی شکل می‌گیرد. این امر به‌شکل گفتمانی آگاهانه، تا حدی آگاهانه، نیمه‌آگاهانه و ناآگاهانه اتفاق می‌افتد که در موقعیت‌های خاص کاربرد دارد. بر این اساس، سبک‌شناسی حقوقی از دو شیوه تحلیلی کیفی^۱ و کمی^۲ در تشخیص هویت صاحب گفتمان بهره می‌برد. در شیوه کیفی، ویژگی‌های سبک زبانی یک نوشته/گفتار شناسایی و سپس به‌عنوان ویژگی‌های یک نویسنده/گوینده توصیف می‌شوند. مثلاً طریقه استفاده از جملات کوتاه یا طولانی، به‌کارگیری صفات خاص، ساده یا پیچیده نوشتن یا بیان کردن را می‌توان از لحاظ سبک کیفی بررسی کرد. در شیوه کمی، نشانگرهای سبکی خاصی در متن (یا گفته‌های مظنونان که به صورت نوشتار پیاده‌سازی) مشخص می‌شوند و سپس شمارش و بسامد آن‌ها به شکل آماری مورد اندازه‌گیری قرار می‌گیرند. برای مثال، بسامد نسبی وقوع عبارت‌ها، جملات، تکیه کلام‌ها و غیره محاسبه می‌شود. شیوه‌های کیفی و کمی، مکمل یکدیگرند و اغلب به‌منظور شناسایی هویت نویسنده/گوینده، توصیف و اندازه‌گیری وجود و یا عدم وجود نشانه‌های هویتی

صاحبان یک سبک در نوشته‌ها/ گفته‌های نویسندگان/ گویندگان مورد استفاده قرار می‌گیرند (عباس‌زاده و همکاران، ۱۳۹۹).

۴. روش پژوهش

روش پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی است که به صورت مطالعه سوابق پرونده‌های انجام‌شده در گذشته می‌پردازد و پژوهشی گذشته‌نگر^۱ است. سپس تشخیص هویت نوشتاری و گفتاری متهمان براساس رویکرد مک منامین (2002) با سه الگوی تحلیلی شباهت، ثبات و جمعیت بررسی و تحلیل شد. محتویات پرونده‌ها جمع‌بندی، تحلیل و طبقه‌بندی شد. سپس بررسی شد که شناسایی هویت متهمان توسط کارشناس زبان‌شناسی دادگاه بیشتر از کدام روش سلسله‌مراتبی صورت گرفته و این روش چه کمکی به شناسایی گفتار/نوشتار متهم کرده است. نهایتاً ارزیابی شد که کدام یک از این روش‌ها در شناسایی متهمان پرونده مؤثرتر بوده است.

۱-۴. داده‌ها

بسیست پرونده کیفری نظیر جعل امضا، جعل پیامک/نامه، نامه خودکشی جعلی، پیامک/نامه تهدیدآمیز، فایل صوتی/تلفنی تهدیدآمیز یا مزاحمت تلفنی به صورت نمونه‌گیری در دسترس از آرشیو مجله حقوقی دادگستری بین سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ به صورت داده‌های در دسترس انتخاب و بررسی شد. این حوادث در استان‌های مختلف ایران اتفاق افتاده بود. اسامی افراد و محل دقیق دادگاه جهت حفظ هویت افراد ذکر نشده است. نتایج رأی با روند دادرسی و عملکرد کارشناس حقوقی یا بازپرس پرونده انجام شده بود و در تهیه مستندات از سه روش سلسله‌مراتبی استفاده کرده بودند. در این پرونده‌ها کارشناس حقوقی یا بازپرس درواقع وظیفه زبان‌شناس حقوقی را انجام داده بودند. در مجموع ۲۰ پرونده شامل جعل امضا (۵ فقره)، نامه تهدیدآمیز (۳ فقره)، پیامک تهدیدآمیز (۶ فقره)، جعل پیامک (۱ فقره)، مزاحمت تلفنی یا ارسال پیامک صوتی (۴ فقره) و نامه خودکشی جعلی (۱ فقره) بررسی و تحلیل شد.

۲-۴. تحلیل داده‌ها و یافته‌ها

روش شباهت در مدل سلسله‌مراتبی مک‌منامین (2002) یکی از کاربردی‌ترین روش‌ها و به ترتیب ثبات و جمعیت در ردیف‌های بعد در تعیین هویت متهمان بودند. در تمام این روش‌ها درجات ۱ تا ۹ پیوستار باید طی شود و بالاتر از درجه ۶ قابل استناد، ۴ و ۵ امکان استناد و کمتر از درجه ۳ غیر قابل استناد است. وقتی شواهد غیرزبانی، نویسندگان و گویندگان مظنون را فقط به یک یا تعداد اندکی محدود کند، تعیین‌هویت فقط در جهت حذف و یا شناسایی آن کلام صورت می‌گیرد. برای مثال، در پرونده‌ای در دادگستری استان تهران، کارمند اداره‌ای توانسته بود با جعل چک مدیر عامل، مبلغ کلانی از شرکت کلاهبرداری کند. ه نفر که به گاو صندوق شرکت دسترسی داشتند به‌عنوان مظنون در نظر گرفته شدند و از آن‌ها خواسته شد جملاتی بنویسند که دارای کلمه «حامل» و «تاریخ به عدد و حروف» باشد. مقایسه ساختاری - سبکی کلمه «حامل» و «تاریخ» در چک با املائی مظنونان مشخص کرد که جاعل چک بین افراد است. به هنگام بررسی، یکی از آن‌ها نویسنده احتمالی با درجه ۷ به بالا قرار گرفت، زیرا حرف «ل» در بین ۴ نفر متفاوت بود و فقط با یک نفر از لحاظ املائی «ل» و تاریخ را متفاوت‌تر از دیگران و مشابه چک نوشته بود. سپس امضای اصلی با امضای مال‌باخته مطابقت و در عین شباهت، بزرگی و کوچکی خطوط دوار با امضای اصلی متفاوت بود که موجب شد کارمند بانک نیز دستگیر شود.

در پرونده قتل در دادگستری تهران، خودکشی گزارش شده بود و نامه‌ای تایپ شده برجای مانده بود. وقتی نامه مقتول با سبک نوشته‌های دانشگاه و پروژه‌های تایپی سابق وی مطابقت داده شد، محرز شد که نویسنده نامه دوست وی بوده که سعی در تقلید ساختار و سبک نگارشی مقتول داشته است. هر چند در این کار تا اندازه‌ای موفق بود، ولی از لحاظ سبک و ساختار واژه‌های به کار گرفته شده با واژه‌های معمول در نوشتار مقتول از لحاظ ساختارهای دستوری و سبکی مغایر بود. درنهایت سبک نوشتاری قاتل با نوشته‌های قبلی وی مقایسه و محرز شد که با سبک نامه خودکشی مطابقت دارد و هویت قاتل مشخص شد. مثلاً در جمله متهم «من توانایی تحمل این چیزها را نمی‌کنم»، مغایرت فعل با جدانویسی «نمی‌کنم» با فعل پیوسته «نمی‌کنم» به طور مکرر در گزارش‌های تایپی قبلی مقتول دیده می‌شد. مقتول افعال را پیوسته نظیر «نمیشود»، «میرود»، «می‌کنم» و غیره می‌نوشت. این

پرونده با روش‌های جمعیت و ثبات حل شد و نهایتاً هویت قاتل کشف و مابقی مظنونان آزاد شدند.

در پرونده دیگری در خوزستان خانمی از مزاحمت‌های تلفنی فردی شاکی شده بود که به صورت ناشناس از طریق خطوط موبایل سرقتی تماس می‌گرفت و وی را به قتل تهدید می‌کرد. پس از ضبط یکی از مکالمات متهم، و بررسی آن از روش شباهت‌های آوایی و سبکی استفاده شد و با روش شباهت توانستند هویت وی را شناسایی کنند. جهت این امر، صاحب‌هایی با چهار نفر از جمله همسر و خواستگاران سابق آن خانم صورت گرفت و مکالمات آن‌ها ضبط شد. سپس با روش شباهت سبکی - آوایی توانستند هویت متهم را شناسایی کنند. روش شباهت نشان داد که یکی از خواستگاران سابق که گویش شوشتری داشته است مبادرت به این امر کرده است. هر چند که متهم سعی در تغییر صدا داشت ولی تلفظ «ح» در این گویش حلقی بوده که با سه نفر دیگر متفاوت بود. همین شباهت هویت آوایی متهم را مشخص کرد.

الگوی ثبات نیز یکی دیگر راه‌های شناسایی هویت نوشتاری و گفتاری مظنونان است. این الگو زمانی به کار می‌رود که بخواهند تعیین کنند آیا دو یا چند نوشته بی‌هویت، توسط یک نویسنده نوشته شده است. بنابراین نوشته‌ها یا گفتارهای ضبط‌شده مظنون با مستندات گفتاری و نوشتاری اخیر وی مقایسه شد و در صورتی که کاربرد سبک ساختاری، واژگانی، آوایی و نحوی در مستندات قبلی و فعلی ثبات داشته باشد هویت وی اثبات می‌شود. برای مثال، یک شرکت بیمه می‌خواست بداند که آیا اقرارنامه‌های مختلف ده شاهد، واقعاً توسط افرادی که آن‌ها را امضا کرده‌اند، نوشته شده‌اند یا این‌که همگی آن‌ها توسط یک شاکی (یک نویسنده) نوشته شده و سپس از جانب ده نفر امضا شده‌اند. در کشف هویت نوشتاری این مورد، نوشته‌های قبلی با سبک نوشتاری یکی از افراد یکسان بود و مشخص شد که اقرارنامه‌ها را یک فرد نوشته است.

الگوی جمعیت است که تا اندازه‌ای با الگوی اول یعنی الگوی شباهت هم‌پوشانی دارد، ولی تنها تفاوت آن این است که به شباهت یک نوشته یا فایل صوتی از سوی یک فرد اکتفا نمی‌کند، بلکه باید تعداد زیادی مظنون در دسترس باشد تا فراوانی بیشتری از داده‌ها را در اختیار داشته باشد. در این الگو خروج افراد بی‌گناه از لیست مظنونان به تدریج انجام می‌گیرد

تا آن‌هایی که در سطح ۵ به بالا در مدل سلسله‌مراتبی بودند باقی بمانند. سپس از بین افراد باقیمانده متهم یا متهمان اصلی شناسایی می‌شوند. این الگو وقتی مورد استفاده واقع می‌شود که شواهد غیرزبانی دال بر وجود یک یا دو نویسندهٔ مظنون فراهم نمی‌شود؛ به این مفهوم که مجموعهٔ قابل توجهی از افراد، در مظان اتهام نوشتاری یا کلامی قرار دارند. در این شرایط، تعیین هویت نویسنده/گویندهٔ مظنون به تعیین شباهت میان آثار قبلی نوشتاری/کلامی افراد مظنون محدود است. برای مثال، در پرونده‌ای مدیر عامل کارخانه، مجموعه نوشته‌هایی دریافت کرد که با جزئیات زیاد، روابط شخصی او را با کارمندان اداره برملا می‌کرد. از بررسی شواهد سبکی و ساختاری مدارک، آن مقام رسمی دانست که نویسنده، احتمالاً یکی از ۲۲ نفری است که به یک دستگاه کپی خاص دسترسی دارند. بنابراین، جمعیت نویسندگان مظنون، ۲۲ نفر قلمداد شدند. سپس ۱۰ نفر از لیست خارج شدند. بعد از بررسی بیشتر ۶ و نهایتاً ۵ نفر خارج شدند و متهم اصلی شناسایی شد.

الگوهای سه‌گانه فوق در روش سلسله‌مراتبی مک منامین (2002) اغلب به صورت تلفیقی در جهت تعیین هویت نویسنده یا گوینده مورد استفاده قرار می‌گیرند. برای مثال، به منظور تعیین هویت یکی از این متهمان در نوشتن روی هم کلمات «میروم و می‌روم»، ابتدا از طریق الگوی شباهت، ویژگی‌های سبک نوشتاری مشترک بین نوشته‌های فعلی و قبلی او تحلیل شد و مشخص گردید که تمامی نوشته‌ها توسط وی نوشته شده بود. سپس نوشته‌های معین و مشخصی از بین مظنونان، از نظر ویژگی‌های سبک نوشتاری با نوشته‌های در معرض اتهام مقایسه شد و مابقی مظنونان مرخص شدند. در این راستا، الگوی ثبات نیز همزمان به‌کار رفته بود. در نوشتار همگی افراد مظنون به ترتیب به‌جز یک نفر با استفاده از الگوی جمعیت حذف شده بود. درنهایت، از طریق الگوی شباهت، نوشته‌های معینی از آن سه نفر با هدف تعیین شباهت با نوشته‌های در مظان اتهام، از نظر سبک نگارش مورد بررسی قرار می‌گیرند و در نتیجهٔ آن، دو نفر دیگر حذف و یک نفر شناسایی شده بود.

نتایج پژوهش نشان داد که در پرونده‌های مورد بررسی ۸۰ درصد موارد یعنی ۱۶ پرونده از میان ۲۰ پروندهٔ موجود اصول تشخیص هویت را بر اساس نشانگرهای کلامی و نوشتاری با استفاده از روش سلسله‌مراتبی مک منامین (2002) انجام داده و موفق به تشخیص هویت متهم شده بودند. لذا گزارش زبان‌شناسان حقوقی در باب کمک به ضابطان

حقوقی در تعیین هویت گفتاری و نوشتاری مجرمان، سبک و سیاق یک مقاله علمی را داراست. از این رو، یک زبان‌شناس حقوقی علاوه بر این‌که باید مجهز به دانش قوانین حقوقی و آشنا با رویکردهای روز زبانی در تشخیص مجرمان باشد، باید دارای تخصص عملی و آشنا با اصول علمی و پژوهشی در حوزه کاری خود نیز باشد. پیشنهادهای مک منامین (2002) یکی از این رویکردهای علمی و عملی در امور حقوقی است.

مورد دیگر مربوط به پرونده‌ای در دادگاه‌های خوزستان است که با بهره‌گیری از رویکرد مذکور به کشف مجرم منجر شده بود. مردی همسر خود را به قتل رسانید و بعد از مدتی برای ازبین بردن آثار قتل، منزل را عمدتاً به آتش کشید و وانمود می‌کند که همسر وی در یک حادثه آتش‌سوزی در منزل کشته شده است. وقتی پلیس برای بررسی ماجرا به محل وقوع حادثه آمد، این مرد به منظور گمراه کردن پلیس و درستی ادعای خود مبنی بر انکار هرگونه قتل و مرگ زن بر اثر حادثه آتش‌سوزی، به پلیس گفت که همسرش قبل از وقوع آتش‌سوزی در سلامت کامل بوده و حتی به وسیله گوشی همراه خود به مرد، پیامک داده است. از آنجایی که پلیس در بررسی یک حادثه و عوامل منجر به مرگ، تمامی احتمالات و جوانب را در نظر می‌گیرد، به این پرونده از دید یک حادثه عمدی و قتل نیز پرداخته شد. پلیس در تحقیقات مختلف خود، بررسی پیامک‌ها را هم در دستور مطالعاتی قرار داد. در این رابطه، یک متخصص زبان‌شناسی حقوقی به تحلیل سبک فردی آخرین پیامک زن به شوهر در ساعاتی پرداخت که مرد ادعا داشت همسرش در قید حیات بوده و خودش در بیرون منزل بوده است. ضمناً با شیوه تحلیل سبک فردی سایر پیامک‌های زن و نیز پیامک‌های مرد را بررسی کرد. زبان‌شناس حقوقی پس از تعیین نشانگرهای سبکی و مقایسه میزان شباهت‌ها و تفاوت‌های آنان در پیامک‌ها به این نتیجه رسید که نشانگرهای سبکی آخرین پیامک جعلی از سوی مقتول، دارای شباهت‌های بسیار با نشانگرهای سبکی (مثلاً خلاصه‌نویسی «فکر می‌کنم» با «فک می‌کنم» یا املای روی هم «می‌رود» با «می‌رود») پیامک‌های قبلی شوهر است و نظر کارشناسی خود را مبنی بر یکسان بودن نویسنده آخرین پیامک زن به شوهر و دیگر پیامک‌های شوهر، اعلام کرد. در این پرونده معلوم شد که مرد همسر خود را کشته و برای اینکه هنگام آتش‌سوزی او را زنده جلوه دهد در ساعات اولیه آتش‌سوزی مرد با موبایل زن به موبایل خویش پیامک داده و قصد فریب پلیس را داشته تا نشان دهد مرگ زن در

آتش‌سوزی اتفاق افتاده و وی در منزل حضور نداشته است. وی سپس موبایل زن را در آتش‌سوزی رها کرد تا از بین برود. بر اساس این نتیجه کارشناسی، احراز جرم مشخص شد و دادگاه شوهر را قاتل پرونده معرفی کرد.

دادگاه‌ها مملو از پرونده‌هایی از این دست هستند که به سرانجام رساندن آن‌ها متضمن شناسایی هویت گفتاری و نوشتاری مظنونان آن پرونده است. بررسی نمونه پرونده‌های فوق، نشان از کارایی رویکرد مک منامین (2002) دارد و بیانگر آن است که متخصصان و کارشناسان زبان‌شناسی حقوقی می‌توانند از این رویکرد مؤثر در حل پرونده‌های حقوقی کمک بسیار گیرند. نتایج بررسی پرونده‌ها نشان داد که در رویکرد سلسله‌مراتبی مک‌منامین (2002) الگوی شباهت با بالاترین بسامد (۵۰ درصد) و روش‌های ثبات (۳۰ درصد) و جمعیت (۲۰ درصد) در رده دوم و سوم قرار داشتند. جدول ۲ نتایج را نشان می‌دهد.

جدول ۲: پرونده‌های بررسی‌شده براساس رویکرد سلسله‌مراتبی مک منامین (2002)

Table 2: Reviewed Files based on the hierarchy of written and spoken authenticity recognition approach (McMenamin, 2002)

ردیف	نوع پرونده	تعداد	روش	نوع گفتار	مرحله کشف هویت
۱	جعل امضا (چک/نامه/سند)	۵	شباهت	نوشتاری	۷
۲	نامه تهدیدآمیز	۳	جمعیت	نوشتاری	۹
۳	پیامک تهدیدآمیز	۶	ثبات	نوشتاری	۸
۴	جعل پیامک دیگران	۱	شباهت	نوشتاری	۹
۵	مزاحمت تلفنی / ارسال فایل صوتی	۴	شباهت	گفتاری	۷
۶	نامه جعلی خودکشی	۱	جمعیت	گفتاری	۸
جمع		۲۰	۵۰٪ شباهت ۲۰٪ جمعیت ۳۰٪ ثبات	۸۰٪ نوشتاری ۲۰٪ گفتاری	۸ = میانگین

در این جدول، میانگین رسیدن به نتیجه در شناسایی مظنون در مستندات کلامی و نوشتاری مرحله هشت بوده است. این موضوع نشان می‌دهد در روش سلسله‌مراتبی باید از

مرحله ۶ به بالا صحت مستندات تأیید شود تا بتوان با قاطعیت مظنون را تشخیص داد. بیشترین بررسی درمورد مستندات نوشتاری صورت گرفته است که نشان می‌دهد کار کمی (آمار) روی تعیین هویت گفتاری یا کلامی مظنونان انجام شده است.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

بررسی طبقه‌بندی تشخیص هویت کلامی و نوشتاری پرونده‌های کیفری در دادگاه با استفاده از روش سلسله‌مراتبی مک منامین (۲۰۰۲) نشان داد کارشناسان یا زبان‌شناسان دادگاه از طریق رویکرد مذکور توانسته‌بودند هویت گفتاری/نوشتاری مجرمان را با درصد بالایی شناسایی کنند. در روش سلسله‌مراتبی مک منامین روش شباهت بیشترین درصد را به خود اختصاص داد، زیرا این روش از ساده‌ترین روش‌های کشف مقایسه نشانه‌های آوایی و نوشتاری است. در بیست مورد بررسی که صورت گرفته است پرونده‌های جعل امضا و پیامک بیشتر از بقیه پرونده‌ها بوده است. این امر باعث شده آمار آن از سایر پرونده‌ها بیشتر باشد (هاتفی، ۱۳۹۹). یافته‌های این پژوهش با فتاحی‌پور (۱۳۹۵) همخوانی دارد که کمیت و کیفیت نگارش/گفتار مظنونان در شناسایی هویت آن‌ها مؤثر است. تحلیل پرونده‌های حقوقی نشان داد که چارچوب سبکی و ساختاری مطرح‌شده از سوی مک‌منامین (۲۰۰۲) چه درمورد الگوهای شباهت، ثبات و جمعیت و چه روش سلسله‌مراتبی تشخیص هویت گفتمانی کارکردی موفق دارد. نتایج این پژوهش با یافته‌های آسیایی و نوربخش (۱۳۹۴) تطبیق دارد که اثبات می‌نماید وجود نشانه‌های سبکی و ساختاری در تشخیص هویت گفتمانی مظنونان تأثیر دارد.

تحلیل کلام در بررسی گفتمان حقوقی تأثیر بسیاری دارد. مطالعه نوشتار یا سخنان مبسوط (مانند متون و مکالمات) از نوعی است که در فرایند حقوقی رخ می‌دهد و به شکل یک ژانر^۱ خاص مد نظر است. تحلیل کلام و کاربردشناسی زبان نیز در بررسی مستندات گفتاری و نوشتاری در زبان‌شناسی حقوقی کارساز است. وجود این حوزه در اهداف حقوقی مهم می‌نماید، زیرا گویندگان و نویسندگان اغلب به‌طور مستقیم منظور خود را منتقل نمی‌کنند و معنای ثانویه‌ای مد نظر آنان قرار دارد. بر همین اساس ممکن است شنوندگان و یا خوانندگان

در تطبیق عبارات با معنای مورد نظر ناموفق باشند و این امر به درک نادرست، عدم ارتباط و یا حتی تعارض منجر شود. لذا زبان‌شناسی حقوقی می‌تواند منظور گفتمان را با نشانگرهای سبکی - کلامی تحلیل نماید. تحقیقات مرتبط با تحلیل کلام و کاربردشناسی زبان در اتاق دادگاه، این زبان را به یک حوزه از زبان‌شناسی حقوقی مبدل کرده است که عامل مهمی در تأثیر بر نتایج پرونده محسوب می‌شود. مطالعات در این حوزه، تحلیل زبان همه افرادی را در بر می‌گیرد که در اتاق دادگاه نقش ایفا می‌کنند.

یافته‌های این پژوهش با مومنی (۱۳۸۹) نیز تطابق دارد که براساس الگوی شباهت مک‌نامین می‌توان پرونده‌های حقوقی را بررسی کرد. او در مطالعات خود نشان داد که به‌کارگیری روش شباهت در تشخیص هویت نوشتاری و گفتاری متهمان بسیار مؤثر است. این یافته‌ها همچنین با عقاید ورث و بومن کروم^۱ (۱۹۹۸) در یک راستاست که اذعان می‌دارد یک زبان‌شناس در کنار ضابطان حقوقی می‌تواند به اثبات جرم کمک کند و ادله محکمه‌پسند در اختیار قاضی و وکلا قرار دهد. خصوصیات نوشتاری افراد در نوشتار و گفتار آن‌ها بازنمون دارد.

حذف نویسندگان/گویندگان مظنون با مقایسه شباهت سبکی/ساختاری یک گفته یا متن مشخص می‌شود. پرسش این است که نوشته یا گفته مورد سؤال از چه کسی است. آیا این نوشته/گفته شباهت کامل با نمونه‌های دیگر به‌دست آمده از فرد مذکور دارد؟ اگر شباهت دارد باید نشانگرهای سبکی در نظر گرفته شود. اثبات هویت شخص با تشابه کل نشانگرها از ۱ تا ۹ امکان‌پذیر است. اگر حداقل شباهت‌های موجود بین متن یا گفته مورد سؤال با متون و گفته‌های مظنونان دیگر تا ردیف ۴ براساس جدول ۱ بود، بررسی بیشتر مدرک الزام‌آور است. در غیر این صورت فرد می‌تواند مورد ظن نباشد. بنابراین شرایطی را که به حذف فرد از فهرست مظنونان منجر می‌شود باید تعیین نمود. برای این منظور، موارد عدم تشابه نشانگرهای سبکی بین دو متن یا دو گفته ضبط‌شده را مشخص می‌کند و سپس با استفاده از معیارهای زبانی و آماری مناسب، این عدم تشابه را با ذکر میزان آماری و درصد این عدم تشابهات، موجب حذف مظنون از چرخه بررسی می‌شود. حتی یک عدم شباهت سبکی/ساختاری می‌تواند مهم باشد. لذا شباهت باید تکرارپذیر بوده و دارای بسامد قابل قبول باشد.

در بررسی هویت نوشتاری/گفتاری، فرضیه این است که نویسنده/گوینده متن معین و مشخص، همان متهم است مگر خلاف آن ثابت شود. نویسنده یا گوینده باید با در موارد مشابه همان نوع نوشتار/گفتار را استفاده کرده باشد که دارای سبک و نشانه‌های خاص زبانی و منحصر به فرد باشد. نمونه‌های مورد بررسی نشان داد که هر فرد در مکالمات و نوشته‌های خود به صورت ناخودآگاه از این نشانه‌ها استفاده می‌شود. بنابراین باید در جست‌وجوی تعیین شباهت بین نشانه‌های سبکی و زبانی هر متن/گفته اصلی با موارد بیانی و نوشتاری قبلی از همان شخص بود. سپس با استفاده از معیارهای زبانی و آماری مناسب، تک تک شباهت‌های مهم را تعیین و میزان درصد اطمینان در شناسایی مظنون را ذکر کرد. برای مثال، یک شباهت زبانی مهم می‌تواند تکرار مشترک مجموعه‌ای از ویژگی‌ها و نشانه‌های سبکی/ساختاری در هر متن باشد و یک شباهت آماری مهم نیز می‌تواند وجود یک ویژگی مشترک آماری در درصد بسامد نسبی وقوع یک نشانه‌گر مشابه در موارد قبلی و مورد اخیر مورد اتهام در متن/گفته فرد در نظر گرفته شود.

در تشخیص هویت گفتاری متهم از میان مظنونان سه روش ارائه شده توسط مک منامین نیز کارایی خاص خود را دارد. مثلاً الگوی شباهت و جمعیت در پرونده مزاحم تلفنی در پرونده‌ای در استان خوزستان به کار گرفته شد و متهم از بین مظنونان از طریق شباهت آوایی حروف شناسایی شد. از سوی دیگر مشخص شد که مثلاً مظنونان در خوزستان (سبک عام) هستند. ضمناً متهم دارای سبک فردی و خاص (آوای ح حلقی) بوده که در شوشتر متداول سبک خاص است. شاید بررسی مکالمات و گفته‌ها تا اندازه‌ای از متون نوشتاری پیچیده‌تر باشد، زیرا ضبط مکالمات در لحظه مورد نظر کمتر اتفاق می‌افتد. اگر مکالمه ادامه داشت، امکان ضبط مکالمات بیشتر می‌شود. مشکل دوم آوانگاری و تبدیل گفتار به صورت نوشتار است که این امر تکیه هجایی، واژی، عبارتی و جمله‌ای را از بین می‌برد. لحن و آهنگ در بیان معنی نیز مؤثر است که در نوشتار نیز دیده نمی‌شود. بنابراین در شیوه پیاده‌سازی گفتار به نوشتار (مانند مکث، سکوت، لحن، آهنگ، تکیه صدا، تاکید، و غیره) جهت تحلیل گفتمان دقیق‌تر باید قواعد پیاده سازی گفتار به نوشتار در زبان فارسی به صورت معیار تهیه و در اختیار دانشجویان زبان‌شناسی حقوقی قرار گیرد. در حال حاضر این قواعد از متون انگلیسی اخذ شده و در تحلیل مکالمات زبان فارسی استفاده می‌شود. نیاز به

فارسی‌سازی نشانگرهای آوایی و گفتاری در زبان فارسی امری کاملاً ضروری است و به تحقیق و بررسی بسیار نیازمند است.

مورد مهمی که لزوم پرداختن به آن در پروسه این پژوهش احساس شد با نظرات آقاگل‌زاده (۱۳۹۴) همخوانی دارد که مساعدت یک زبان‌شناس متخصص و آشنا با امور حقوقی و البته با رویکردهای زبانی در بافت دادگاه‌ها مؤثر است که می‌تواند در تعیین حقایق پنهان و کشف جرم، گره‌گشا و در رأی دادگاه بدوی و تجدیدنظر تأثیرگذار باشد و این چیزی است که در بررسی مکالمات دادگاه‌های ایران کم‌تر به چشم می‌خورد.

از محدودیت‌های این تحقیق می‌توان به محرمانه بودن پرونده در دادگاه‌ها، عدم دسترسی محقق به مستندات پرونده، عدم باور برخی قضات، وکلا و بازپرسان از کارآیی زبان‌شناسی حقوقی در کشف هویت کلامی و نوشتاری، و عدم شناسایی جایگاه زبان‌شناس حقوقی در فرایند دادرسی است. به همین دلایل، مظنونان و مشخصات کامل پرونده مطرح نشده است. بدیهی است که نظریات زبانی این رشته و حوزه شغلی آن با کمبودها و نواقصی روبه‌رو است و همواره نیازمند نظریه‌های زبانی جامع‌تر و کامل‌تر بوده و جای رشد و ترقی دارد. از آن جایی که رشته زبان‌شناسی با اهداف حقوقی یک حوزه مطالعاتی نوظهور و جوان در ایران محسوب می‌شود و از عمر آن دیری نمی‌گذرد، دادگاه‌های ایران بیش‌ازپیش باید با پیشرفت‌های این حوزه همراه و همگام باشند.

۶. پی‌نوشت‌ها

1. Forensic linguistics
2. Applied linguistics
3. Resemblance
4. Population
5. Consistency
6. Melinkoff
7. Acoustics
8. Auditory
9. Articulatory
10. Acoustics
11. Spectrograph
12. Forensic phonology
13. Delattre & Schofield

14. Cho
15. Yeschke
16. Individual
17. Social
18. KWIC concordance
19. Stylistics
20. Syntactic
21. Forensic stylistics
22. Ainsworth
23. Qualitative
24. Quantitative
25. Ex post facto
26. Genre
27. Wirths & Bowman-Kruhm

۷. منابع

- آسیایی، م.، و نوربخش، م (۱۳۹۴). فرکانس سازه‌ای: شیوه تخمین بلندی قد در پرونده‌های حقوقی. سومین همایش ملی: زبان‌شناسی حقوقی، تحلیل گفتمان حقوقی. (۱۱-۳۰). تهران: نشر نویسه پارسى.
- آقاگل‌زاده، ف. (۱۳۸۴). زبان‌شناسی حقوقی (قانونی): رویکردی نوین در زبان‌شناسی کاربردی. مجموعه مقاله‌های نخستین همایش انجمن زبان‌شناسی ایران.
- آقاگل‌زاده، ف. (۱۳۹۴). زبان‌شناسی حقوقی: تحلیل گفتمان حقوقی. تهران: نویسه پارسى.
- دهقان، م.، و حیدری، ب. (۱۳۹۷). بررسی ویژگی‌های سبک کلامی گروهک منسوب به داعش: مطالعه موردی عملیات تروریستی خردادماه ۹۶. پژوهش‌های زبان‌شناسی، ۲، ۵۵-۶۶.
- رضویان، ح.، و جلیلی دوآب، م. (۱۳۹۶). ویژگی‌های گفتاری متهمان به سرقت در محاکم قضایی (زبان‌شناسی حقوقی). جستارهای زبانی، ۷(۴۲)، ۹۱-۱۱۶.
- زائری، ع.، آقاگل‌زاده، ف.، و عامری، ح. (۱۳۹۶). توصیف و تحلیل شیوه‌های زبانی و فرازبانی وکلا جهت اقناع در دادگاه‌های علنی ایران: تحلیل گفتمان دادگاه کیفری (زبان‌شناسی حقوقی). جستارهای زبانی، ۵(۴۰)، ۱۳۹-۱۵۸.
- فتاحی‌پور، م. (۱۳۹۵). روان‌شناسی مهارت نگارش: ابهام‌پذیری عاملی مؤثر بر بر کمیت

و کیفیت نگارش زبان انگلیسی. پژوهش‌های زبان‌شناختی در زبان‌های خارجی، ۲، ۴۱۶-۳۹۳.

- عباس‌زاده، ف.، گرجیان، ب.، ویسی، ا.، و معماری، م. (۱۳۹۹). تأثیر گفتمان حقوقی بر کاربرد واژگان در دادگاه مدنی براساس طبقه‌بندی روابط مفهومی. پژوهش‌های حقوقی، ۴۴، ۱۶-۳۲.
- عباس‌زاده، ف.، گرجیان، ب.، و ویسی، ا. (۱۳۹۹). تحلیل نشانگرهای کلامی و سبکی در گفتمان حقوقی دادگاه‌های انقلاب. زبان فارسی و گویش‌های ایرانی، ۱۰، ۲۳۱-۲۴۴.
- مومنی، ن. (۱۳۸۹). زبان‌شناسی قانونی: بررسی شهادت در دادگاه با توجه به ویژگی‌های زبانی. کارگاه، ۱۰، ۸۳-۶۰.
- نجفی، پ.، و حق‌بین، ف. (۱۳۹۹). راهبردهای کلامی در تعامل بازجویی (جستاری در گفتمان کاوی قضایی). جستارهای زبانی، ۴ (۵۸)، ۴۱۸-۳۹۱.
- هاتفی، م. (۱۳۹۹). تحلیل انتقادی دشواری‌های زبانی مربوط به طبقه‌بندی اطلاعات در قانون دادرسی کیفری براساس رویکرد نقش‌گرا. جستارهای زبانی، ۴ (۵۸)، ۱۲۹-۱۵۲.

References:

- Abbaszadeh, F., Gorjian, B., & Veysi, E. (2020). Analyzing linguistic and stylistic patterns of Forensic discourse in revolution courts. *Persian Language and Iranian Dialects*, 5(2), 231-244. [In Persian].
- Abbaszadeh, F., Gorjian, B., Veysi, E., & Memari, M. (2021). The effect of forensic discourse on the usage of words in civil court based on the categorization of conceptual relations. *Journal of Legal Research*, 19(44), 325-344. [In Persian].
- Aghagolzadeh, F. (2005). *Forensic (legal) linguistics: Modern approach to applied linguistics*. The Collection of the 1st Conference of Linguistics Association of Iran. [In Persian].
- Aghagolzadeh, F. (2015). *Forensic Linguistics: Forensic Linguistics Analysis*.

Neviseh Parsi Publication. [In Persian].

- Ainsworth, J. E. (1993). In a different register: The pragmatics of powerlessness in police interrogation. *Yale Law Journal*, 103(2), 259-322.
- Asiayi, M., & Norbakhsh, M. (2015). *Structural frequency: Method of measuring height in legal cases*. The 3rd National Conference: Forensic Linguistics, Analysis of Forensic Discourse. Tehran: Neviseh Parsi Publication. [In Persian].
- Cho, A. (2001). Verbal abuse: By twisting their words: US cops deny suspects their legal rights. *New Scientist*, 169, i2279, 11.
- Delattre, E. J. & Schofield, D. L. (1996). Combating bigotry in law enforcement. *The FBI Law Enforcement Bulletin*, 65(11), 20-27.
- Dehghan, M., & Haidari, B. (2018). A study of the features of the speech style of the associated group to ISIL: A case study of the operation of terrorism in Tehran in 1396. *Journal of Researches in Linguistics*, 10(2), 55-66. [In Persian].
- Fatahipour, M. (2017). Psychology of writing: Role of AT in L2 writing. *Journal of English Language Research*, 6(2), 393-416. [In Persian].
- Hatefi M. (2020). A critical systemic functional analysis of the communication difficulties with information packing in criminal procedure code of Iran. *Language Related Research (LRR)*, 11 (4), 129-152. [In Persian].
- McMenamin, G. R. (2002). *Forensic linguistics: Advances in forensic stylistics*. CRC Press.
- Melinkoff, D. (1963). *The language of the law*. Little, Brown, and Company.
- Momeni, N. (2010). Legal linguistics: Examining witnesses based on language properties in the court. *Karagah Journal*, 2(10), 60-83. [In Persian].
- Monsefi, R. (2012). Language in criminal justice: Forensic linguistics in shipman trial. *International Journal of Law, Language & Discourse*, 2(2), 43-69.
- Najafi, P, & Haghbin, F. (2020). Verbal strategies in interrogation interaction (an

investigation in legal discourse). *Language Related Research (LRR)*, 11 (4), 391-418. [In Persian].

- Razavian, H, & Jalilh Doab, M. (2018). Spoken features of the robbery defendants in court. *Language Related Research (LRR)*, 8 (7), 91-116. [In Persian]
- Wirths, C. G. & Bowman-Kruhm, M. (1998). *Coping with confrontations and encounters with the police*. New York: Rosen Publishing Group.
- Yeschke, C. L. (1987). *Interviewing: An introduction to interrogation*. Springfield, Illinois: Charles C. Thomas.
- Zaeri A, Aghagolzadeh F, Ameri H. (2017). Description and analysis of lawyer's linguistic and meta-linguistic procedures to persuade the judge in public courts of Iran: Criminal court discourse analysis. *Language Related Research (LRR)*, 8 (5) :139-158. [In Persian].